

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЧЕТВРТО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ПАУН ЈОВАНОВИЋ против СРБИЈЕ

(Представка број 41394/15)

ПРЕСУДА

Члан 1. Протокола бр.12 • Забрана дискриминације • Неоправдано поступање судије који спречава адвоката да користи ијекавско наречје српског језика и дозвољава употребу екавског наречја, упркос једнаком службеном статусу оба наречја

Члан 6. став 1. (уставно) • Правична расправа • Недостатак адекватног образложења пруженог од стране Уставног суда о одбијању да размотри жалбу подносиоца представке

СТРАЗБУР

7. фебруар 2023. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима утврђеним у члану 44. став 2. Конвенције. Она може бити предмет редакцијских измена.

У предмету Паун Јовановић против Србије,

Европски суд за људска права (Четврто одељење), на заседању Већа у саставу:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *председник*,

Tim Eicke,

Faris Vehabović,

Branko Lubarda,

Armen Harutyunyan,

Anja Seibert-Fohr,

Ana Maria Guerra Martins, *судије*,

и Ilse Freiwirth, *заменица секретара одељења*,

Имајући у виду:

представку против Србије (број 41394/15) поднету Суду према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) од стране држављанина Републике Србије, госпорина Пауна Јовановића (у даљем тексту: „подносилац“), дана 4. августа 2015. године.

одлуку да се о предметној представци обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада“);

Запажања страна у спору;

Након већања на затвореној седници одржаној 17. јануара 2023. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

УВОД

1. Представка се односи на службену употребу два стандардна наречја српског језика, екавског и ијекавског, у судском поступку (видети доле став 16.). Конкретно, подносилац, који је по струци адвокат и говорник потоњег наречја, се притуживао да је био дискриминисан и да му је истражни судија ускратио прилику да говори ијекавским наречјем док је поступао у име свог клијента, оптуженог, током трајања кривичног поступка. Истовремено, адвокату који заступа жртву у истом поступку је било дозвољено да несметано користи екавско наречје.

2. Представка се, даље, односи на притужбу подносиоца да решење Уставног суда у предмету није било образложено како треба.

3. Подносилац се позвао на повреду члана 6. и члана 14. Конвенције и члана 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију

ЧИЊЕНИЦЕ

4. Подносилац је рођен 1957. године и живи у Бору, Република Србија. Допуштено му је да сâм себе заступа у поступку пред Судом (правило 36. став 2. *in fine* Пословника Суда).

5. Владу је заступала њена заступница, госпођа З. Јадријевић Младар.

6. Чињенице предмета се могу сумирати на следећи начин.

I. КРИВИЧНИ ПОСТУПАК

7. Подносилац је 18. фебруара 2013. године заступао свог клијента у својству браниоца на саслушању у кривичном поступку пред истражним судијом Основног суда у Бору.

8. Према судском записнику са тог саслушања, подносилац је поставио низ питања директно сведоку. У записнику је такође наведено и: (i) да је „на почетку [када је подносилац] добио реч“, био „упозорен да користи језик који је у службеној употреби у суду приликом постављања питања“; (ii) да је подносилац накнадно затражио да се „ово упозорење унесе“ у записник; и (iii) да је подносилац признао да је говорник ијекавског наречја српског језика.

9. Записник са наведеног рочишта су без приговора потписали учесници са рочишта, укључујући и подносиоца.

II. ПОСТУПАК ПРЕД УСТАВНИМ СУДОМ

10. Подносилац је 7. марта 2013. године поднео Уставном суду уставну жалбу. У уставној жалби је, између осталог, навео да му је током горе наведеног саслушања, од стране истражног судије, одузето право да слободно користи ијекавско наречје српског језика, иако оно има исти статус службене употребе као и друго, екавско наречје. Подносилац је посебно тврдио да га је истражни судија одмах након његовог првог питања, које је било упућено сведоку, упозорио да питање постави на српском језику, иако је он то очигледно већ учинио, користећи притом ијекавско наречје. На крају, и као одговор на захтев подносиоца, истражни судија је био сагласан да се његово упозорење унесе у судски записник (видети горе став 8.). Ово је, међутим, представљало „разводњену“ и „не у потпуности тачну“ верзију онога што се заправо догодило. Подносилац је тврдио да је овај пропуст усмено изнео истражном судији, али да је он оставио записник непромењен. Током трајања читавог рочишта, другом адвокату у поступку, која је заступала жртву и која је и говорила екавским наречјем, није изречено ниједно упозорење. Имајући у виду горе наведено, подносилац је закључио да је био жртва дискриминације као говорник ијекавског наречја српског језика црногорског порекла,

супротно постојећим уставним гаранцијама у овом погледу (видети доле ст. 18. и 19.). Подносилац се такође позвао на члан 14. Конвенције и члан 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију.

11. Подносилац је 15. новембра 2013. године поднео додатни писмени поднесак Уставном суду, чиме је допунио своју уставну жалбу.

12. Дана 10. фебруара 2015. године, Уставни суд је својим решењем одбацио уставну жалбу подносиоца у складу са чланом 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду (видети доле став 20.). При томе, Уставни суд је оценио да, узевши у обзир „образложење уставне жалбе“ и „правну природу и суштину“ оспореног поступања истражног судије, о чему сведочи и записник са рочишта од 18. фебруара 2013. године (видети горе став 8.), није било „појединачне радње“ у смислу члана 170. Устава која би се могла оспорити пред њим (видети доле став 19.).

III. ЗАСЕБНА ПРИТУЖБА ПОДНОСИОЦА ПРЕДСТАВКЕ

13. Високи савет судства је 24. маја 2013. године проследио Основном суду у Бору притужбу подносиоца на след догађаја од 18. фебруара 2013. године.

14. Дописом од 31. октобра 2013. године, вршилац дужности председника Основног суда у Бору је обавестио Високи савет судства да је притужба подносиоца неоснована.

15. Као прилог уз овај допис, вршилац дужности председника Основног суда у Бору је Високом савету судства доставио и примерак свог писменог одговора са истим датумом, упућеног подносиоцу у вези са предметним саслушањем. Допис се односи на опис следа догађаја од 18. фебруара 2013. године дат од стране истражног судије. Наиме, истражни судија је навео да је тражио од подносиоца да преформулише само једно питање, јер је било очигледно да сведок није могао да га разуме. Подносилац је то тада учинио, напомињући притом да је он говорник ијекавског наречја српског језика. Након што је подносилац завршио са испитивањем сведока, затражио је да се упутство судије унесе у записник са рочишта; судија је одобрио захтев и унос у записник је „формулисан“ у складу са предлогом самог подносиоца. Подносилац је након тога лично потписао наведени записник. Према речима истражног судије, подносилац стога није био лишен могућности да користи ијекавско наречје српског језика, већ је од њега само „затражено да користи службени језик суда“ како би разјаснио питање постављено сведоку. Прихватајући горе наведено објашњење и имајући у виду податке садржане у записнику, који је „потписан без икаквог приговора“, вршилац дужности председника Основног суда у Бору је закључио да заиста није било елемената незаконитости или дискриминације у понашању истражног судије. У

сваком случају, истражни судија није имао намеру да увреди подносиоца, док су осећања подносиоца била ништа друго до његово „субјективно разумевање“ ситуације. На крају, вршилац дужности председника Основног суда у Бору је приметио да је сâм подносилац, у својој притужби, описао понашање истражног судије као „фашистичко“, што је само по себи неприкладна карактеризација посебне тежине.

IV. ОСТАЛЕ РЕЛЕВАНТНЕ ЧИЊЕНИЦЕ

16. Стандардни српски језик је главни језик у службеној употреби у Републици Србији. Овај језик „има два једнака наречја: екавско и ијекавско“, како га дефинише Матица српска, која је најстарија књижевна, културна и научна институција у Србији и чије изјаве имају посебан ауторитет у погледу стандардизације српског језика (видети <https://www.maticasrpska.org.rs/en/matica-srpska/>, приступљено 8. августа 2022. године и *Правонис српскога језика, Матица српска*, М. Пешикан, Ј. Јерковић и М. Пижурица, Нови Сад, 2010, стр. 22.). Уопштено говорећи, екиавско наречје карактерише одражавање општесловенске фонеме *jat* (латинска транскрипција /ě/) као /e/, док се ијекавска варијанта разликује по томе што одражава исту фонему као /ujel/ или /jel/ (видети горе цитирани *Правонис српскога језика*, стр. 22. - 29.).

17. Српски језик који се говори ван Републике Србије, на територији бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије укључујући и Црну Гору, је претежно ијекавског наречја, док је у самој Србији, укључујући и град Бор, где се водио кривични поступак, екавско наречје оно које је у општој употреби код становништва и правосудних и других органа Тужене.

РЕЛЕВАНТНИ ПРАВНИ ОКВИР

I. УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (ОБЈАВЉЕН У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“ – СГ РС – БР. 98/06)

18. Чланом 10. Устава је, између осталог, утврђено да је српски језик службени језик у Републици Србији. Службена употреба других језика „уређује се законом, на основу Устава“.

19. Чланом 170. је утврђено да се „уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.“

II. ЗАКОН О УСТАВНОМ СУДУ (ОБЈАВЉЕН У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“, БР. 109/07, 99/11 И 18/13)

20. Чланом 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду прописано је да ће Уставни суд одбацити писмени поднесак којим се иницира или покреће поступак пред њим када не постоје „друге претпоставке” које су прописане законом за вођење тог поступка или одлучивање о жалби.

21. Чланом 48. став 2. прописано је, између осталог, да образложење решења о одбацивању уставне жалбе може садржати и само „правни основ за доношење“.

III. ЗАКОН О СЛУЖБЕНОЈ УПОТРЕБИ ЈЕЗИКА И ПИСАМА (ОБЈАВЉЕН У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“, БР. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 101/95 И 30/10)

22. Члан 1. став 1. Закона о службеној употреби језика и писма прописује да је језик у службеној употреби у Републици Србији српски језик.

23. Чланови 2. и 3, тумачени заједно, прописују да се под службеном употребом језика сматра, између осталог, његова употреба од стране државног органа у току поступка који има за циљ да обезбеди остваривање и заштиту „права, дужности и одговорности грађана“.

IV. ЗАКОН О УРЕЂЕЊУ СУДОВА (ОБЈАВЉЕН У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“, БР. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 78/11 И 101/11)

24. Чланом 8. Закона о уређењу судова је, између осталог, прописано да сви учесници у судском поступку имају право притужбе на било какве неправилности које су настале у току тог поступка.

25. Одредбама члана 10. ст. 4. и 5. је, између осталог, прописано да судови у Републици Србији користе српски језик као службени језик, али да и други језици могу бити у службеној употреби под условима утврђеним законом.

26. Члан 55. прописује, између осталог, да се свака притужба уложена у контексту судског поступка прослеђује судији на кога се односи, коме се даје могућност да на исту одговори, и да ће председник дотичног суда потом размотрити притужбу и одговор на исту и донети одлуку која ће бити саопштена подносиоцу притужбе лично и председнику непосредно вишег суда, у року од 15 дана од пријема притужбе. Притужбе увредљиве садржине биће одбачене. Уколико је притужба поднета преко Високог савета судства, а не преко

председника дотичног суда, Високи саве судства ће такође бити обавештен о одлуци коју потоњи донесе.

V. ЗАКОНИК О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ (ОБЈАВЉЕН У „СЛУЖБЕНОМ ЛИСТУ САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ“, БР. 70/01 И 68/02, КАО И У СГ РС БР. 58/04, 85/05, 85/05, 115/05, 49/07, 122/08, 20/09, 72/09 И 76/10)

27. Члан 7. став 1. раније важећег Законика о кривичном поступку прописује, између осталог, да је језик у службеној употреби у кривичном поступку српски језик, док и други језици могу бити у службеној употреби под условима утврђеним законом.

28. Члан 173. став 2. прописује, између осталог, да ће суд казнити адвоката који поступа у име окривљеног уколико се он или она, путем писменог поднеска, обрати суду на увредљив начин.

29. Овај претходно важећи Законик, у погледу кривичног поступка какав је у предметном случају, је укинут и замењен новим Закоником о кривичном поступку од 1. октобра 2013. године.

ПРАВО

I. ПРЕТХОДНИ ПРИГОВОР ВЛАДЕ У ВЕЗИ СА НАВОДНОМ ЗЛОУПОТРЕБОМ ПРАВА НА ПРЕДСТАВКУ

A. Владини поднесци

30. Влада је тврдила да је подносилац пропустио да обавести Суд о поступку који се водио преко Високог савета судства (видети ст. 13. - 15. горе), и да је на тај начин покушао да сакрије праве чињенице о томе шта се догодило током рочишта пред Основним судом у Бору и након тога.

31. Конкретно, према мишљењу Владе, интервенција истражног судије током наведеног рочишта се односила само на једно од многих питања која је поставио подносилац, и била је начињена само како би се осигурало да сведок може да разуме питање и са циљем да се одржи општа правичност поступка. Стога спорни инцидент није имао никакве везе са дискриминацијом нити са употребом ијекавског наречја српског језика као таквог.

32. Штавише, Влада је навела да је, у својој накнадној притужби, подносилац, на најнеприкладнији могући начин, описао понашање истражног судије као „фашистичко“, за шта није био кажњен (видети став 15. *in fine* горе; видети такође члан 173. став 2. претходно важећег Законика о кривичном поступку, сажетог у ставу 28 горе).

33. На крају, Влада је тврдила да је, иако је подносилац требало да прописно поднесе своју притужбу вршиоцу дужности председника

Основног суда у Бору, уместо што ју је поднео Високом савету судства, његова жалба на крају ипак прослеђена вршиоцу дужности председника Основног суда у Бору, који је исту размотрио и одбацио на основу доброг образложења (видети став 15. горе).

34. С обзиром на горе наведено, Влада је сматрала да је подносилац злоупотребио своје право на појединачну представку у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције.

В. Поднесци подносиоца представке

35. Подносилац је навео да притужба коју је поднео Високом савету судства није представљала „редовни правни лек“, јер није могао да уложи приговоре нити жалбе у вези са њом, те да је стога била ирелевантна.

36. Према наводима подносиоца, наведена притужба се такође показала потпуно неделотворном, јер ју је Високи савет судства једноставно проследио вршиоцу дужности председника Основног суда у Бору, док подносиоцу представке није била пружена могућност да учествује у било ком од тих поступака (видети ст. 13. - 15.горе).

37. Подносилац је такође тврдио да је одлука вршиоца дужности председника Основног суда у Бору донета скоро осам месеци након што је он поднео своју уставну жалбу (видети ст. 12 и 14. горе), притом наводећи да се таква одлука не може оспорити пред Уставним судом.

38. Што се тиче његове употребе речи „фашиста“ како би описао понашање истражног судије (видети став 15. *in fine* горе), подносилац је тврдио да је то био његов „лични осећај“ у то време, с обзиром да је њена интервенција очигледно била незаконита.

39. У сваком случају, подносилац је тврдио да је приговор Владе да је он злоупотребио право на представку, у суштини, имао за циљ да прикрије повреду Конвенције која је заправо наступила.

40. Штавише, у записнику са спорног рочишта није било доказа (видети став 8. горе) да је истражни судија, како наводи Влада, тражио од подносиоца представке да преформулише било које од својих питања како би сведок могао да их разуме. Уместо тога, подносилац је тврдио да је био изложен дискриминаторном понашању као адвокат и као говорник ијекавског наречја српског језика.

С. Оцена Суда

1. Релевантна начела

41. Суд понавља да представка може бити одбачена услед злоупотребе на основу члана 35. став 3(а) Конвенције уколико је, између осталог, свесно заснована на неистинитим чињеницама и

лажним изјавама (видети, на пример, *Miroļubovs и други против Летоније*, бр. 798/05, став 63, од 15. септембра 2009. године; *Centro Europa 7 S.r.l. и Di Stefano против Италије* [ВВ], бр. 38433/09, став 97, ЕСЉП 2012; *Gross против Швајцарске* [ВВ], бр. 67810/10, став 28, ЕСЉП 2014; и *Зличих против Србије*, бр. 73313/17 и 20143/19, став 55, од 26. јануара 2021. године).

42. Подношење непотпуних, а самим тим и обмањујућих информација, може представљати злоупотребу права на представку, нарочито ако се информација тиче саме суштине предмета и ако се не пружи довољно добро објашњење за необелодањивање такве информације (видети *Hüttner против Немачке* (одл.), бр. 23130/04, од 19. јуна 2006. године; *Kowal против Пољске* (одл.), бр. 2912/11, став 32, од 18. септембра 2012. године; *Gross*, цитиран горе, став 28; и *Зличих*, такође цитиран горе, став 55.). Међутим, чак и у таквим случајевима, намеран покушај да се Суд обмане мора увек бити утврђен са довољном извесношћу (видети *Al-Nashif против Бугарске*, бр. 50963/99, став 89, од 20. јуна 2002. године; *Nold против Немачке*, бр. 27250/02, став 87, од 29. јуна 2006. године; и *Зличих*, цитиран горе, став 55.).

43. Поред тога, представка се може одбацити као увредљива у случајевима када је подносилац, у комуникацији са Судом, користио нарочито оштар, презрив, претећи или провокативан речник – без обзира на то да ли је такво обраћање било упућено Влади Тужене, њеном заступнику, властима Тужене, самом Суду, његовим судијама, његовом Секретаријату или његовим члановима. Међутим, није довољно да је речник подносиоца представке био оштар, склон полемисању или сарказму; да би се сматрао злоупотребом, он мора превазићи границе нормалне, пристојне и легитимне критике (видети, на пример, *Miroļubovs и други*, цитиран горе, став 64, са даљим референцама).

2. Примена ових начела на предметни случај

44. Суд напомиње да је, од почетка поступка који се води пред њим, у свом поседу имао, између осталог, копију записника са рочишта од 18. фебруара 2013. године, који је садржао упозорење истражног судије у погледу коришћења службеног језика суда од стране подносиоца представке у току поступка. Овај документ је, по мишљењу Суда, од посебног значаја за предметни случај (видети став 8. горе).

45. Штавише, Суд је такође, од почетка поступка који се води пред њим, имао и копију детаљно образложене уставне жалбе подносиоца представке која је суштински одговарала притужби поднесеној Високом савету судства (видети став 10. и ст. 13. - 15. горе).

46. Такође је дугогодишњи став Суда, који Влада није довела у питање, да уставна жалба, начелно и у односу на све представке поднесене од 7. августа 2008. године, представља делотворан домаћи правни лек у смислу члана 35. став 1. Конвенције (видети *Вучковић и други против Србије* (претходни приговор) [ВВ], бр. 17153/11 и 29 других, став 61, од 25. марта 2014. године). Подносилац је у предметном случају искористио овај правни лек, и прописно доставио Суду примерак (као прилог уз образац представке) одлуке Уставног суда донете у вези са тим (видети став 12. горе). Штавише, иако је 10. фебруара 2015. године Уставни суд одбацио жалбу подносиоца представке, он то није учинио уз упућивање на било која друга средства правне заштите, укључујући притужбу на основу Закона о организацији судова, било да је поднета директно предметном суду или преко Високог савета судства, као у предметном случају (видети члан 55. Закона о уређењу судова, цитиран у ставу 26. горе). Стога би било неприкладно да Суд сада спекулише и приписује предметном поднеску било какав додатни значај (видети, на пример и *mutatis mutandis*, *Драган Петровић против Србије*, бр. 75229/10, ст. 55.-57, од 14. априла 2020. године).

47. Међутим, Суд истовремено не може а да не констатује да подносилац није добио никакву одштету као резултат подношења притужбе Високом савету судства, услед чега не би имао разуман подстицај да намерно избегава помињање тог поступка у својој представи како би довео Суд у заблуду (видети судску праксу цитирану у ставу 42. горе).

48. Што се тиче тумачења онога што се тачно догодило на рочишту од 18. фебруара 2013. године (упоредите наводе страна у овом погледу, сажете у ст. 31. и 40. горе), у питању је, по мишљењу Суда и по природи ствари, ствар коју је потребно правилно испитати ван контекста претходног приговора Владе.

49. Имајући у виду горенаведено, Суд закључује да иако је тачно да је подносилац требало да га обавести о релевантним чињеницама у вези са притужбом коју је поднео Високом савету судства од самог почетка поступка пред Судом, нема доказа да је намеравао да „обмане Суд“ у вези са било којим од питања која представљају саму срж предметног случаја, нити да је његова представка била свесно заснована на неистинитим чињеницама или лажним изјавама (видети судску праксу цитирану у ст. 41. и 42. горе).

50. На крају, опис понашања истражног судије као „фашистичко“ (видети став 15. *in fine* горе), иако неприкладно, јесте нешто што се догодило током трајања домаћег поступка, а не у његовој комуникацији са овим Судом или у вези са њим. Стога, оно није релевантно у контексту навода Владе о злоупотреби права на представку изнесених на основу члана 35, став 3(а) Конвенције (видети судску праксу цитирану у ставу 43. горе).

51. Стога се претходни приговор Владе мора одбацити.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 1. ПРОТОКОЛА БР. 12 УЗ КОНВЕНЦИЈУ

A. Околности предмета

52. Подносилац се притуживао, на основу члана 14. Конвенције и члана 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију, да је као адвокат и говорник ијекавског наречја српског језика био жртва дискриминације због начина на који је према њему поступано у поређењу са адвокатом који је говорио екавским наречјем истог језика, док су обоје поступали у име својих клијената и у току истог кривичног поступка.

53. Влада је обавештена о наведеној притужби на основу члана 14. тумаченог заједно са чланом 8. Конвенције и чланом 1. Протокола бр. 12. уз Конвенцију.

54. Међутим, имајући у виду суштину притужбе подносиоца и релевантни контекст, Суд сматра, будући да је он тај који подводи чињенично стање под одговарајућу правну норму (видети *Radomilja и др. против Хрватске* [ВВ], бр. 37685/10 и 22768/12, ст. 114. и 126, од 20. марта 2018. године), да се предметна притужба треба испитати само са становишта члана 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију (видети, *mutatis mutandis, Napotnik против Румуније*, број 33139/13, ст. 50. - 52, од 20. октобра 2020. године; и *Неговановић и др. против Србије*, бр. 29907/16 и 3 др., став 47, од 25. јануара 2022. године).

55. Члан 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију гласи:

„1. „Уживање сваког права које закон предвиђа мора се обезбедити без дискриминације по било ком основу, као што је пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, повезаност с неком националном мањином, имовина, рођење или други статус.

2. Јавне власти не смеју ни према коме вршити дискриминацију по основима као што су они поменути у ставу 1.“

B. Допуштеност

1. Надлежност суда *ratione materiae*

56. Иако Влада није уложила приговор у погледу примењивости члана 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију, Суд сматра да мора да се позабави овим питањем на сопствену иницијативу (видети, на пример и *mutatis mutandis, Studio Monitori и др. против Грузије*, бр. 44920/09 и 8942/10, став 32, од 30. јануара 2020. године).

57. На сâмом почетку, Суд понавља да би, с обзиром на питање примењивости своје надлежности *ratione materiae*, требало поштовати

опште правило поступања са представкама и да релевантну анализу треба извршити у фази оцене допуштености, осим ако не постоји посебан разлог да се ово питање придружи питању основаности (видети *Denisov против Украјине* [ВВ], број 76639/11, став 93, од 25. септембра 2018. године). У предметном случају не постоји такав посебан разлог, те стога питање примењивости члана 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију треба размотрити у фази оцене допуштености (видети *Неговановић и др.*, цитиран горе, став 50.).

58. Суд даље понавља да, док члан 14. Конвенције забрањује дискриминацију у уживању „права и слобода утврђених [Конвенцијом]“, члан 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију уводи општу забрану дискриминације (видети *Sejdić и Finci против Босне и Херцеговине* [ВВ], бр. 27996/06 и 34836/06, став 53, ЕСЉП 2009; *Baralija против Босне и Херцеговине*, број 30100/18, став 45, од 29. октобра 2019. године; и *Неговановић и др.*, цитиран горе, став 51.).

59. Важно је нагласити да члан 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију проширује опсег заштите не само на „свако право утврђено законом“, као што би текст става 1. могао да сугерише, већ и на више од тога. Ово посебно произилази из става 2, који даље предвиђа да нико не може бити дискриминисан од стране јавног органа (видети *Савез цркава „Ријеч живота“ и др. против Хрватске*, број 7798/08, став 104, од 9. децембра 2010. године; *Narotnik*, цитиран горе, став 55; и *Неговановић и др.*, цитиран горе, став 52.). Према Образложењу члана 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију, обим заштите те одредбе односи се на четири категорије случајева, посебно када је лице дискриминисано:

- „i. у уживању било ког права посебно додељеног појединцу према домаћем праву;
- ii. у уживању права које се може закључити из јасне обавезе јавног органа према домаћем праву, односно када је јавни орган у обавези према домаћем праву да се понаша на одређени начин;
- iii. од стране јавних органа у вршењу дискреционих овлашћења (на пример, давање одређених субвенција);
- iv. било којим другим чином или пропустом јавних органа (на пример, понашањем службеника приликом спровођења закона у циљу контролисања нереда).”

Образложење даље појашњава да:

„...се сматрало непотребним прецизирати који су од ова четири елемента обухваћени првим ставом члана 1, а који другим. Ова два става су комплементарна и њихов комбиновани ефекат је такав да су сва четири елемента обухваћена чланом 1. Такође треба имати на уму да разлике између одговарајућих категорија i-iv нису јасне, и да домаћи правни системи могу имати различите приступе када је реч о томе који предмет спада у коју категорију.”

60. Стога, у циљу утврђивања да ли је члан 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију примењив, Суд мора установити да ли притужба подносиоца спада у једну од четири категорије наведене у Образложењу (видети *Савез цркава „Ријеч живота“ и др*, цитиран горе, став 105; *Narotnik*, цитиран горе, став 56; и *Неговановић и др*, цитиран горе, став 53.).

61. С тим у вези, Суд констатује да је подносилац имао право, како га тумачи сама Влада, да у судском поступку користи ијекавско наречје као једно од два наречја српског језика која су подједнако у службеној употреби у земљи (видети признање Владе у том смислу у ставу 68. доле; видети такође ст. 16, 18, 22. и 27. горе). Сходно томе, Суд не може а да не закључи да притужба подносиоца спада у категорију (ii) потенцијалне дискриминације како је предвиђено Образложењем (видети став 59. горе).

62. С обзиром на горенаведено, члан 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију јесте примењив на чињенице у вези са притужбом о дискриминацији подносиоца представке онако како је она изнета у предметном случају.

2. Други разлози недопуштености

63. Суд даље сматра да предметна притужба није ни очигледно неоснована нити недопуштена по било ком другом основу наведеном у члану 35. Конвенције. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

С. Основаност

1. Поднесци странака

(а) Подносилац

64. Подносилац је поновио да га је истражни судија спречио у намери да поставља питања користећи ијекавско наречје. Ова интервенција је, међутим, била противзаконита јер је наведено наречје српског језика било једно од два стандардна наречја, и као такво је имало службени статус у целој земљи.

65. Подносилац је даље тврдио да у судском записнику не постоје докази (видети став 8. горе) о томе да је разлог због којег је истражни судија од њега тражио да преформулише своја питања био тај како би сведок могао да их разуме. Заправо, не би имало смисла да истражни судија тако поступи јер разлика у изговору између два наречја српског језика није била таква да ствара потешкоће у разумевању међу њиховим говорницима. Штавише, у судском записнику није било ничега што би указивало на било какав разлог за такву забринутост.

66. Подносилац је на крају навео да Влада није понудила никакво објашњење зашто је истражни судија само њега упозорио да користи

службени језик у поступку, али није издао исто упозорење другом адвокату који говори екавским наречјем, који је такође био присутан и који је у истом поступку поступао у име жртве.

(b) Влада

67. Влада је тврдила да у предметном случају није било дискриминације.

68. Према речима Владе, није постојала општа политика која би могла негативно утицати на говорнике ијекавског наречја, попут подносиоца представке, у поређењу са лицима која говоре екавским наречјем. Напротив, релевантно домаће законодавство се односило само на српски језик као језик у службеној употреби, без позивања на његова наречја, што значи да су се и екавско и ијекавско наречје могли службено користити.

69. Међутим, Влада је тврдила да је у предметном случају од подносиоца само затражено да преформулише једно од питања које је поставио сведоку како би потоњи могао да га разуме, што није имало никакве везе са употребом ијекавског наречја од стране подносиоца као таквог. Питање такође није било постављено сведоку преко истражног судије, већ је упућено директно сведоку, услед чега је интервенција судије била неизбежна.

70. Влада је додала да је Бор град који се налази у источној Србији где „просечан становник ... није имао пуно могућности да комуницира са људима ... служећи се ... ијекавским наречјем“ које се говори на другом месту.

71. Влада је такође тврдила да други адвокат који је говорник екавског наречја, у кривичном поступку у коме заступа жртву, није био упозорен да „користи службени језик“ суда, јер је само подносилац постављао питања која су захтевала појашњење.

72. У сваком случају, Влада је констатовала да је, упркос његовом накнадном оспоравању тачности судског записника од 18. фебруара 2013. године, подносилац потписао исти без икаквог приговора (видети став 9. горе).

73. Имајући у виду горенаведено, Влада је поновила да су радње истражног судије биле неопходне и сразмерне. Наводи подносиоца о дискриминацији су се стога заснивали на његовом сопственом, субјективном тумачењу дотичних догађаја, а не на „објективним“ чињеницама случаја.

2. Оцена Суда

(a) Релевантна начела

74. Без обзира на разлику у обиму између члана 14. Конвенције и члана 1. Протокола бр. 12, уз Конвенцију, значење појма „дискриминација“ из члана 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију треба да

буде идентично оном из члана 14. (видети ст. 18. и 19. Образложења Протокола бр. 12 уз Конвенцију). Примењујући исти појам према члану 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију, Суд стога не видети разлог да одступи од устаљеног тумачења „дискриминације“ (видети *Сејдић и Финци*, цитиран горе, став 55; *Narotnik*, цитиран горе, став 69; и *Неговановић и др*, цитиран горе, став 74.).

75. Даље се може закључити да су, у начелу, исти стандарди које је развио Суд у својој судској пракси у вези са заштитом коју пружа члан 14. примењиви на предмете покренуте према члану 1. Протокола бр. 12. уз Конвенцију (видети, на пример, *Narotnik*, цитиран горе, став 70; и *Неговановић и др*, цитиран горе, став 75.).

76. У том смислу, поред уживања права и слобода загарантованих Конвенцијом, члан 14. пружа заштиту од различитог поступања, без објективног и разумног оправдања, према лицима у релевантно сличним ситуацијама. Међутим, само разлике у поступању према лицима засноване на препознатљивој особини, или „статусу“, могу представљати дискриминацију у смислу члана 14. Даље, не представља свака разлика у поступању према лицима кршење члана 14. Разлика у поступању према лицима заснована на забрањеној основи је дискриминаторна уколико нема објективно или разумно оправдање; другим речима, ако не тежи легитимном циљу или ако не постоји разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циља који се жели остварити (видети *Savickis и др. против Летоније* [ВВ], број 49270/11, став 181, од 9. јуна 2022. године, са даљим референцама).

77. Државе уговорнице уживају одређено поље слободне процене у оцењивању да ли и у којој мери разлике у иначе сличним ситуацијама оправдавају другачије поступање. Обим поља слободне процене ће варирати у зависности од околности, предмета и контекста (*ibid*, став 183.). Међутим, без обзира на овај обим, коначна одлука о поштовању захтева Конвенције остаје на самом Суду (видети, међу многим другим изворима, *Konstantin Markin против Русије* [ВВ], број 30078/06, став 126, ЕСЉП 2012 (изводи), и *Savickis и др*, цитиран горе, став 186.).

78. Што се тиче терета доказивања у вези са чланом 14. Конвенције, Суд је сматрао да је, када је подносилац показао разлику у поступању између особа у релевантно сличним ситуацијама, на Влади да покаже да је такво поступање било оправдано (видети *D.H. и др. против Чешке Републике* [ВВ], број 57325/00, став 177, ЕСЉП 2007-IV; *Kurić и др. против Словеније* [ВВ], број 26828/06, став 389, ЕСЉП 2012 (изводи); и *Savickis и др*, цитиран горе, став 187.).

79. На крају, органи Конвенције су у више наврата констатовали, без обзира на употребу службених или суслужбених језика, да Конвенција не гарантује језичку слободу као такву, или, конкретније, право на употребу језика по сопственом избору у контактима појединца са јавним институцијама или зарад добијања одговора на

таквом језику (видети, на пример, *Igors Dmitrijevs против Летоније*, број 61638/00, став 85, од 30. новембра 2006. године, са даљим референцама).

(b) Примена ових начела на предметни случај

(i) Да ли је било разлике у поступању

80. Суд констатује да се подносилац притуживао да је он, као адвокат и говорник ијекавског наречја српског језика, био жртва дискриминације у поређењу са адвокатом који је говорио екавским наречјем истог језика, приликом заступања свог клијента и у току истог кривичног поступка (видети став 52. горе).

81. Суд даље примећује да се подносилац и Влада суштински не слажу у вези са оним што се заправо догодило током спорног рочишта пред Основним судом у Бору, односно да ли је подносилац био дискриминисан, како се наводи, или је само замољен да преформулише једно своје питање у корист сведока (видети став 10. и ст. 65. - 66. и ст. 69. - 72. горе; видети такође, у вези са исказом истражног судије, став 15. горе).

82. Узимајући у обзир ово неслагање, Суд примећује да у записнику са предметног рочишта стоји следеће: (i) да је „на почетку [, када је подносилац] добио реч“, био „упозорен да користи језик који је у службеној употреби у суду приликом постављања питања“; (ii) да је подносилац накнадно затражио да се „ово упозорење унесе“ у записник; и (iii) да је подносилац признао да је говорник ијекавског наречја српског језика (видети став 8. горе).

83. У овим околностима и с обзиром на то да је разумно дати предност званичном писаном документу над усменим изјавама које су понудиле стране у спору, Суд констатује да записник није садржао разлоге зашто би подносилац морао да буде упозорен на било шта у овом контексту. Ипак, подносиоцу јесте било упућено упозорење да у поступку користи службени језик, што јасно имплицира да ијекавско наречје није прихваћено као такво док, истовремено, други адвокат који је говорник екавског наречја, и који је заступао жртву, није добио такво упозорење. Штавише, Суд не може а да не закључи да у самом записнику заиста нема ничега што би указивало на то да је истражни судија тражио од подносиоца да преформулише било које од својих питања како би сведок могао да их разуме.

84. Упркос њеним тврдњама о супротном, Влада није понудила никакве доказе у прилог њеној тврдњи да је од подносиоца само затражено да преформулише једно, неразумљиво питање које је поставио сведоку, осим, можда, изјаве сâмог истражног судије. Међутим, чак и ова изјава, по мишљењу Суда, открива очигледан недостатак јасноће с обзиром на то да је судија прво упућивао на неразумљиво питање које је поставио подносилац, да би потом тврдио

да је од подносиоца стога захтевано да користи службени језик суда – имплицирајући тиме да ијекавско наречје српског језика, којим је подносилац говорио, није квалификовано као такво (видети став 15. горе).

85. Према томе, подносилац је третиран другачије од адвоката који говори екавским наречјем, а који је заступао жртву. Ова разлика је заснована на основу за разликовање обухваћену чланом 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију, односно на његовој употреби ијекавског наречја као једног од два наречја српског језика у једнакој службеној употреби у земљи. Такође је јасно, у овом контексту, да иако је „језик“ посебно помињан као основа за разликовање у члану 1. Протокола бр. 12 уз Конвенцију, његово званично признато наречје (видети ст. 16. и 61. горе, са даљим референцама) је исто тако и имплицитно обухваћено истим „статусом“.

(ii) Да ли је постојала упоредива ситуација

86. Имајући у виду горенаведено, подносилац као бранилац и говорник ијекавског наречја српског језика, с једне стране, и адвокат који заступа жртву као говорник екавског наречја истог језика, с друге стране, се морају, према мишљењу Суда, посматрати као лица која се баве суштински истом делатношћу, односно које поступају у име својих клијената у току кривичног поступка, и, штавише, као особе које имају посебно важну улогу у систему кривичног правосуђа.

87. Из тога произилази да се адвокати који говоре ијекавским и екавским наречјем у кривичном поступку, у контексту предметног случаја и у смислу судске праксе Суда (видети став 76. горе), морају сматрати лицима у аналогним или релевантно сличним ситуацијама .

(iii) Да ли је постојало објективно и разумно оправдање

88. Пошто Влада није признала да је подносилац био жртва било каквог различитог поступања, она такође није пружила никакво објашњење зашто би такво поступање било легитимно, разумно или пропорционално. Она стога није испунила терет доказивања који је дужна да испуни (видети судску праксу цитирану у ставу 78. горе).

89. Суд ипак понавља да је јасно легитимно да држава потписница Конвенције регулише питања која се тичу службене употребе језика у судским поступцима, и да би исто требало да буде примењиво, *mutatis mutandis*, на различита наречја истог језика, нпр. као у предметном случају. Ово се, међутим, мора разликовати од „права“ на употребу незваничног језика по сопственом избору у комуникацији са државним органима, што представља право које, као такво, никада није признато од стране Суда у својој судској пракси (видети став 79. горе) .

90. Суд даље констатује да су Матица српска, као најстарији лингвистички ауторитет у Републици Србији, и сама Влада признале

да српски језик „има два једнака наречја”, то јест екавско и ијекавско наречје, и да се оба могу користити у службеној употреби (видети ст. 16. и 68. горе; видети такође и ст. 18, 22, 25. и 27. горе).

91. У овим околностима и након што је већ утврдио да је подносилац третиран другачије од другог адвоката у аналогној или релевантно сличној ситуацији, на основу његове употребе ијекавског наречја српског језика, Суд је мишљења да није могло постојати објективно и разумно оправдање за такав третман.

92. На крају, поље слободне процене, које је поменуто у ставу 77. горе, могло је бити од значаја само у погледу могућих избора језичке политике, у погледу начина како правно регулисати употребу службеног језика у судским поступцима, али не и у ситуацији када је, као што је у предметном случају, дошло до пропуста од стране судије да примени неспорно тумачење већ постојећег законодавства по овом питању.

(iv) Закључак

93. Сходно претходно наведеном, дошло је до кршења члана 1. Протокола бр. 12. уз Конвенцију.

III. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ

94. Подносилац се даље притуживао да одлука Уставног суда коју је исти донео 10. фебруара 2015. године (видети став 12. горе) није била адекватно образложена, што је представљало кршење гаранције правичне расправе садржане у члану 6. став 1. Конвенције. Ова одредба Конвенције, у релевантном делу, гласи:

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама... , има право на правичну... расправу... пред... судом, ...”

A. Допуштеност

95. Влада није уложила приговор у погледу допуштености притужбе подносиоца представке, док сâм Суд констатује да ова притужба није ни очигледно неоснована нити недопуштена по било ком другом основу наведеном у члану 35. Конвенције. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

B. Основаност

1. Поднесци странака

96. Подносилац је поново потврдио своју притужбу.

97. Влада је тврдила да, иако је одлука Уставног суда заиста била „кратка“, није било повреде члана 6. Конвенције у овом погледу.

98. Влада је посебно тврдила да образложење Уставног суда „треба посматрати у контексту навода [садржаних] у уставној жалби и чињеница које је утврдио Уставни суд“, као и додатног писменог поднеска подносиоца од 15. новембра 2013. године (видети ст. 10. - 12. горе).

99. Влада је на крају навела да се Уставни суд у свом образложењу позвао на члан 170. Устава, који дефинише случајеве у којима се може изјавити уставна жалба (видети став 19. горе). Упозорење које је издао истражни судија у вези са употребом службеног језика у судском поступку, према мишљењу Владе, очигледно није могло бити оспорено пред Уставним судом и то није захтевало додатно објашњење, тим пре што је подносилац и сâм био адвокат.

2. Оцена Суда

(а) Релевантна начела

100. Суд понавља да гаранције садржане у члану 6. став 1. Конвенције укључују обавезу судова да пруже довољно разлога у погледу сопствених одлука (видети *H. против Белгије*, од 30. новембра 1987. године, став 53, Серија А бр. 127-В). Образложена одлука показује странама у спору да је њихов случај уистину размотрен, и на тај начин доприноси бољем прихватању пресуде (видети *Magnin против Француске* (одл.), број 26219/08, став 29, од 10. маја 2012. године). Штавише, уколико се предмет који се води пред њима односи на права и слободе загарантоване Конвенцијом или њеним Протоколима, домаћи судови су обавезни да испитају главне тврдње са посебном пажњом и строгошћу, што је последица основног начела супсидијарности (*ibidem*).

101. Међутим, члан 6. став 1. се не може тумачити као да захтева детаљан одговор на сваки аргумент (видети *García Ruiz против Шпаније* [ВВ], број 30544/96, став 26, ЕСЉП 1999-И, и *Perez против Француске* [ВВ], број 47287/99, став 81, ЕСЉП 2004-И). Мера у којој се примењује предметна обавеза пружања разлога може варирати у зависности од природе одлуке и може се утврдити искључиво у светлу околности предметног случаја. Неопходно је узети у обзир, између осталог, разноликост поднесака које страна у поступку може изнети пред судове и разлике које постоје код држава уговорница у погледу законских одредби, обичајних правила и правног мишљења, као и изношење и израду пресуда. Због тога се питање да ли је суд испунио обавезу навођења разлога, која произилази из члана 6. Конвенције, може утврдити само у светлу околности случаја (видети *Ruiz Torija против Шпаније*, од 9. децембра 1994. године, став 29, Серија А бр. 303-А; и *Hiro Balani против Шпаније*, од 9. децембра 1994. године, став 27, Серија А бр. 303-В).

(b) Примена ових начела на предметни случај

102. Суд констатује да је 10. фебруара 2015. године Уставни суд одбацио жалбу подносиоца представке на основу члана 36. став 1, тачка 7) Закона о Уставном суду (видети став 20. горе). Уставни суд је даље оценио да, имајући у виду образложење жалбе и „правну природу и суштину“ оспореног поступања истражног судије, о чему сведочи записник са предметног рочишта, није било „појединачне радње“ у смислу члана 170. Устава која је могла бити оспорена пред њим (видети став 12. горе).

103. Такође се констатује да члан 170. Устава, на који се позива Уставни суд, предвиђа да се „уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа ... којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.“ (видети став 19. горе).

104. Поред тога, члан 36. став 1, тачка 7) предвиђа да ће Уставни суд одбацити писмени поднесак у циљу покретања поступка пред њим када не постоје „друге претпоставке“ које су прописане законом за вођење тог поступка или одлучивање о жалби (видети став 20. горе); док члан 48. став 2. предвиђа да одлука Уставног суда да одбије уставну жалбу може бити образложена пуким позивањем на релевантни „правни основ“ (видети став 21. горе).

105. Имајући у виду горенаведено, Суд примећује да је Уставни суд одбио да размотри жалбу подносиоца представке, али притом није разјаснио у практичном смислу зашто тачно нису испуњене законске претпоставке за поступање по предметној жалби. Конкретно, Уставни суд није објаснио зашто се оспорено поступање истражног судије не сматра „појединачном радњом“ у смислу члана 170. Устава (видети ст. 19. и 103. горе), а самим тим ни питањем које би могло бити оспорено пред њим.

106. Ситуација би, наравно, била другачија да је Уставни суд то јасно ставио до знања, било у предметном случају или у својој јавно доступној судској пракси по овом питању. Штавише, Уставни суд није указао на то да ли су постојали било какви други правни лекови које је подносилац требало претходно да исцрпи, па чак ни да ли су му такви правни лекови уопште били на располагању.

107. Одлука Уставног суда стога остаје нејасна у погледу тога какав је требао бити одговарајући ток поступања у случају подносиоца представке, без обзира на то што је дотични по професији адвокат, везано за његове покушаје да исходује обештећење услед претрпљене дискриминације на коју се притуживао. Сâма Влада, у својим запажањима (видети ст. 97. - 99. горе), такође није дала никакве сугестије у том смислу.

108. Позивање Уставног суда на члан 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду (видети ст. 20. и 104. горе) такође додатно не расветљава претходно наведено питање; оно не иде даље од тога до непрецизног изјашњавања да су одређене законске претпоставке морале бити испуњене како би било какав поступак могао бити покренут пред Уставним судом (видети, *mutatis mutandis*, *Hansen против Норвешке*, број 15319/09, ст. 77. - 83, од 2. октобра 2014. године). Међутим, по мишљењу Суда, ово није у складу са захтевом да, када је реч о предметима који се тичу права и слобода загарантованих Конвенцијом или њеним Протоколима, су домаћи судови у обавези да испитују главне тврдње са посебном пажњом и строгошћу (видети судску праксу цитирану у ставу 100. горе). С тим у вези, Суд наглашава да је, у својој уставној жалби поднесеној Уставном суду, подносилац експлицитно навео да је дискриминисан као говорник ијекавског наречја српског језика који је црногорског порекла, и притом се позвао на члан 14. Конвенције и члан 1. Протокола. бр. 12 уз Конвенцију (видети став 10. *in fine* горе).

109. На крају, чак и ако је довољно да виши суд одбије жалбу позивајући се само на законске одредбе које предвиђају такав поступак, под претпоставком да је постојала претходна детаљна пресуда у погледу питања и/или саслушање пред нижим судом (видети, на пример и у контексту Апелационог комитета Дома лордова, *Sawoniuk против Уједињеног Краљевства* (одл.), број 63716/00, ЕСЉП 2001-VI; видети такође *García Ruiz*, цитиран горе; став 26; и *Hansen*, цитиран горе, став 74.), то, по мишљењу Суда, очигледно није био случај у овом предмету. Напротив, питања која је подносилац покренуо у својој уставној жалби су била значајна, с обзиром да су се односила на дискриминацију у поступку пред судом. Такође није постојала претходна пресуда нити саслушање по притужби пре него што је предмет изнесен Уставном суду, нити је постојала икаква претходна судска пракса Уставног суда у погледу значења појма „појединачна радња“ како је садржано у члану 170. Устава и у специфичном контексту притужбе попут оне коју је подносилац у предметном случају изнео. Оскудност образложења поменутог суда такође је оставила без одговора низ важних процедуралних питања и питања везаних за правне лекове (видети ст. 105. - 107. горе).

110. С обзиром на горенаведена разматрања, Суд не може а да не закључи да је, у околностима које су заиста специфичне за земљу у предметном случају, дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције услед недостатка адекватног образложења Решења Уставног суда од 10. фебруара 2015. године.

IV. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

111. Члан 41. Конвенције гласи:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној страни.“

A. Штета

112. Подносилац је тражио износ од 2.000 евра (EUR) на име нематеријалне штете коју је претрпео услед повреде његових права и слобода гарантованих Конвенцијом.

113. Влада је оспорила овај захтев.

114. Суд сматра да је подносилац засигурно претрпео извесну нематеријалну штету. Узимајући у обзир природу повреда утврђених у предметном случају, и процењујући на правичној основи, како се то захтева према члану 41. Конвенције, Суд с тим у вези додељује подносиоцу износ од EUR 2.000 који је затражен у овом погледу, као и било који порез који се може наплатити на тај износ.

B. Трошкови и издаци

115. Подносилац је такође тражио износ од EUR 2.770 на име трошкова и издатака који су настали на домаћем нивоу, као и на име трошкова и издатака који су настали пред Судом.

116. Влада је оспорила ове захтеве.

117. Према судској пракси Суда, подносилац има право на повраћај трошкова и издатака само у оној мери у којој је доказано да су стварно и нужно настали и да су такође разумни у погледу њиховог квантитета. У предметном случају, имајући у виду горе наведене критеријуме, информације садржане у спису предмета, документацију која је у његовом поседу и чињеницу да је подносиоцу дозвољено да сâм себе заступа у поступку пред Судом (видети горе став 4. *in fine*), Суд одбија захтев за накнаду трошкова и издатака насталих у току поступка пред домаћим судовима, али сматра разумним да досуди износ од EUR 95 на име трошкова насталих у току поступка пред Судом, као и било који порез који се може наплатити подносиоцу на тај износ.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку допуштеном;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 1. Протокола број 12. уз Конвенцију;

3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;
4. *Утврђује*
  - (a) да Тужена држава мора да исплати подносиоцу, у року од три месеца од дана када ова пресуда постане правоснажна у складу са чланом 44. став 2. Конвенције, следеће износе које треба конвертовати у националну валуту Тужене по стопи која се примењује на дан исплате:
    - (i) EUR 2,000 (словима: две хиљаде евра), као и било који порез који се може наплатити у погледу нематеријалне штете;
    - (ii) EUR 95 (словима: деведесет пет евра), као и било који порез који се може наплатити подносиоцу у вези са овим износом у погледу трошкова и издатака;
  - (b) да, од истека наведених три месеца до измирења, треба исплатити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке током периода неиспуњавања обавеза, уз додатак од три процентна поена;
5. *Одбацује* преостали део захтева подносиоца за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми дана 7. фебруара 2023. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Ilse Freiwirth
заменица секретара

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
председник